

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ЕНТОМОЛОГІЯ

спеціальність	202 «Захист і карантин рослин»	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Захист і карантин рослин	факультет	агрономії та захисту рослин
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Забродіна Інна Вікторівна

Вища освіта – спеціальність «Захист рослин» (2002)

Науковий ступень - кандидат сільськогосподарських наук – 16.00.10 «Ентомологія»

Вчене звання - доцент кафедри ентомології, зоології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

Досвід роботи – 15 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор та співавтор навчальних посібників, наукових і методичних праць із захисту рослин
- учасник наукових і науково-практичних конференцій в Україні та за кордоном

телефон	095-46-38-565	електронна пошта	innazabrodina22@gmail.com	дистанційна підтримка	Google Meet Moodle
---------	---------------	------------------	---------------------------	-----------------------	-----------------------

До викладання дисципліни долучені:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	Надання знань і формування професійних умінь щодо захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів, впровадження у виробництво інтегрованої системи захисту посівів з урахуванням конкретних умов, видового складу і корисної флори та фауни.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, навчальна практика
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> • своєчасно виявляти шкідників і вірно встановлювати їх видову належність (ІК, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 9, ЗК 10, СК 1, СК 2, СК 3, СК 4, СК 5, СК 6, СК 8, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 16) / робота в групах; • на основі економічних порогів шкідливості (ЕПШ) правильно вибирати найбільш ефективний комплекс заходів щодо обмеження їх чисельності (ІК, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 9, ЗК 10, СК 1, СК 2, СК 3, СК 4, СК 5, СК 6, СК 8, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 16) / робота в групах; • планувати і проектувати заходи із захисту сільськогосподарських культур, забезпечувати їх екологічну та економічну ефективність і доцільність (ІК, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 9, ЗК 10, СК 1, СК 2, СК 3, СК 4, СК 5, СК 6, СК 8, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 16) / робота в групах.
Обсяг і форми контролю	10 кредитів ECTS (300 годин): 56 годин лекції, 56 годин-практичних; 188 годин- самостійна робота; модульний контроль (6 модулів); підсумковий контроль – залік, екзамен.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, академічна доброчесність
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетентності	<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності з захисту і карантину рослин або у процесі навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, з використанням теорій і методів біології та аграрних наук.</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 3. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 10. Здатність працювати в команді.</p> <p>СК 1. Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за сучасними принципами і методами.</p> <p>СК 2. Здатність інспектувати об'єкти регулювання з метою забезпечення дотримання ними фітосанітарних заходів у процесі виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, експорту, імпорту, транзиту продукції рослинного походження.</p>	Програмні результати навчання	<p>ПРН 6. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.</p> <p>ПРН 7. Складати технологічні карти для організації заходів із захисту рослин.</p> <p>ПРН 9. Ефективно планувати час для отримання прогнозованих результатів діяльності із захисту і карантину рослин.</p> <p>ПРН 16. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області</p>
-----------------------	--	--------------------------------------	--

СК 3. Здатність прогнозувати процеси розвитку і поширення шкідливих організмів.

СК 4. Здатність виявляти, локалізувати і ліквідовувати регульовані шкідливі організми за результатами інспектування та фітосанітарної експертизи.

СК 5. Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення.

СК 6. Здатність оцінювати фітосанітарні ризики (біологічні, екологічні, економічні) внаслідок занесення чи поширення регульованих шкідливих організмів.

СК 8. Здатність застосовувати агротехнічні, біологічні, організаційно-господарські методи для довгострокового регулювання розвитку та поширення шкідливих організмів до господарсько невідчутного рівня на основі прогнозу, економічних порогів шкідливості, ефективності дії корисних організмів, енергоощадних та природоохоронних технологій, які забезпечують надійний захист рослин і екологічну безпеку довкілля.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Багатоїдні шкідники, особливості їх розвитку.

Лекція 1.	Вступ. Предмет і завдання навчальної дисципліни. Головні проблеми та завдання інтегрованого захисту рослин і охорони навколишнього середовища.	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Характеристика груп тварин – шкідників с.-г. культур.	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань шкідників с.-г. культур.
Лекція 2.	Багатоїдні шкідники із ряду прямокрилих, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 2	Багатоїдні шкідники із ряду прямокрилих (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).		На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань видового складу багатоїдних шкідників; основних заходів, що регулюють ґрунтових багатоїдних шкідників; біологічних особливостей основних ентомофагів.
Лекція 3.	Багатоїдні шкідники із ряду твердокрилих, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 3	Багатоїдні шкідники із ряду твердокрилих (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).		На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад багатоїдних шкідників із ряду твердокрилих.
Лекція 4.	Багатоїдні шкідники із ряду лускокрилих, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 4	Багатоїдні шкідники із ряду лускокрилих (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень). Підгризаючі совки, відмінні ознаки підгризаючих совок від наземних та озимої від окличної.		На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад багатоїдних шкідників із ряду лускокрилих. Біологічні особливості основних ентомофагів.
Лекція 5.	Листогризучі (надземні) совки, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 5	Листогризучі (надземні) совки (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).		

Лекція 6.	Багатоїдні вогнівки, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 6	Багатоїдні вогнівки (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).		На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад багатоїдних вогнівків. Біологічні особливості основних ентомофагів.
-----------	---	------	---	--	--

Модуль 2. Шкідники зернових злакових і зернобобових культур, особливості їх розвитку.

Лекція 7.	Сисні шкідники зернових злакових культур, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 7	Сисні шкідники зернових злакових культур (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад сисних шкідників зернових злакових культур.
Лекція 8.	Твердокрилі шкідники зернових злакових культур, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 8	Твердокрилі шкідники зернових злакових культур (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).		На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад твердокрилих шкідників зернових злакових культур.
Лекція 9.	Шкідники зернових злакових культур із рядів лускокрилі, перетинчастокрилі, мухи, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 9	Шкідники зернових злакових культур із рядів лускокрилі, перетинчастокрилі, мухи (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).		На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників зернових злакових культур із рядів лускокрилі, перетинчастокрилі, мухи
Лекція 10.	Шкідники зернових бобових культур, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 10	Шкідники зернових бобових культур (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).		На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників зернових бобових культур.
Лекція 11.	Шкідники багаторічних бобових трав, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 11	Шкідники багаторічних бобових трав (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).		На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників багаторічних бобових трав

Модуль 3. Шкідники цукрового буряку та інших технічних культур, особливості їх розвитку.

Лекція 12.	Шкідники цукрового буряку, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 12	Сисні, твердокрилі та мінуючі шкідники цукрового буряку (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).		На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників цукрового буряку.
------------	---	-------	---	--	--

Лекція 13.	Шкідники картоплі, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 13	Шкідники картоплі (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників картоплі.
Лекція 14.	Шкідники льону, спеціалізовані шкідники соняшнику, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 14	Спеціалізовані шкідники соняшнику (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників льону, спеціалізовані шкідники соняшнику.

Модуль 4. Шкідники овочевих культур, особливості їх розвитку.

Лекція 15.	Сисні шкідники капустяних культур, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 15	Сисні шкідники капустяних культур відкритого ґрунту (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад сисних шкідників капустяних культур.
Лекція 16.	Шкідники капустяних культур з ряду твердокрилі, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 16	Шкідники капустяних культур з ряду твердокрилі (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників капустяних культур з ряду твердокрилі.
Лекція 17.	Шкідники капустяних культур з рядів лускокрилі, мухи, перетинчастокрилі, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 17	Шкідники капустяних культур з рядів лускокрилі, мухи, перетинчастокрилі (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників капустяних культур з рядів лускокрилі, мухи, перетинчастокрилі.
Лекція 18.	Шкідники цибулевих, зонтичних культур, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 18	Шкідники цибулевих, зонтичних культур у відкритому ґрунті (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників цибулевих, зонтичних культур.
Лекція 19.	Шкідники гарбузових, овочево-баштанних культур, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 19	Шкідники гарбузових, овочево-баштанних культур (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників гарбузових, овочево-баштанних культур.
Лекція 20.	Шкідники закритого ґрунту, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 20	Видовий склад шкідників закритого ґрунту (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий

склад шкідників закритого ґрунту.

Модуль 5. Шкідники плодових культур, ползахисних лісонасаджень, особливості їх розвитку.

Лекція 21.	Шкідники плодових культур, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 21	Сисні шкідники плодових культур (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників плодових культур.
Лекція 22.	Листогризучі шкідники плодових культур, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 22	Листогризучі шкідники плодових культур (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад листогризучих шкідників плодових культур.
Лекція 23.	Шкідники генеративних органів, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 23	Шкідники генеративних органів (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників генеративних органів.
Лекція 24.	Шкідники ползахисних лісових насаджень листяних порід, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 24	Шкідники ползахисних лісових насаджень листяних порід (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників ползахисних лісових насаджень листяних порід.
Лекція 25.	Шкідники хвойних порід, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 25	Шкідники хвойних порід (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників хвойних порід.

Модуль 6. Шкідники ягідних культур, винограду, зерна та продуктів його переробки, особливості їх розвитку.

Лекція 26.	Шкідники ягідних культур, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 26	Шкідники ягідних культур (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників ягідних культур.
Лекція 27.	Шкідники винограду, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.	ПЗ 27	Шкідники винограду (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).	На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників винограду.

Лекція 28. Шкідники зерна та продуктів його переробки, особливості їх розвитку та заходи захисту від них.

ПЗ 28

Шкідники зерна та продуктів його переробки (діагностичні ознаки, біологічні особливості, характер пошкоджень).

На основі аналітичного огляду джерел літератури проаналізувати видовий склад шкідників зерна та продуктів його переробки.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Білик М. О., Євтушенко М. Д., Марютін Ф. М. Захист овочевих культур від хвороб і шкідників у закритому ґрунті: навч. посібник. Харків, Еспада, 2003. 464 с.
2. Довідник з питань захисту овочевих та баштанних рослин від шкідників, хвороб та бур'янів / за ред. Г. І. Ярового. – Харків: Плеяда, 2006. – 328 с.
3. Ентомологія: підручник / Федоренко В.П., Покозій Й.Т., Круть М.В. та ін.; за ред. В.П. Федоренка. К.: Фенікс, Колобіг, 2013, 344 с.
4. Захист злакових і бобових культур від шкідників, хвороб і бур'янів: навчальний посібник / за ред. В. К. Пантелєєва. Харків: Еспада, 2005. – 672с.
5. Писаренко В. М., Писаренко П. В. Захист рослин: екологічно обґрунтовані системи. Полтава: Камелот, 1999. 188 с.
6. Рубан М. Б., Лікар Я. О., Гадзало Я. М., Бобось І. М. Сільськогосподарська ентомологія: підручник. 2-ге вид. Київ: Фенікс, 2011. 622 с; іл.
7. Саблук В. Т., Шендрик Р. Я., Запольська Н.М. Шкідники та хвороби цукрових буряків. Київ: Колобіг, 2005. 448 с.
8. Федоренко В. П., Покозій Й. Т., Круть М. В. Шкідники сільськогосподарських рослин. Київ: Колобіг, 2004. 355 с.
9. Шевчук І. В. Сучасні методи захисту плодово-ягідних овочевих культур від шкідливих організмів. Київ, 2003. 175 с.
10. Шкідники плодкових культур: навчальний посібник / І. М. Мринський, В. В. Урсов, І. В. Забродіна, О. В. Романов, В. В. Воєводін; за ред. І. М. Мринський.- Київ: ТОВ Інтерконтиненталь, 2019. – 728 с.: іл.

Методичне забезпечення

1. Практикум із с.-г. ентомології: навч. посіб. / Б.М. Літвінов, М.Д.Євтушенко, Г.В. Байдик та ін. К.: Аграрна освіта, 2009. 301 с.
2. Сільськогосподарська ентомологія: підручник / Байдик Г.В., Білецький Є.М., Євтушенко М.Д. та ін.; за ред. Б.М. Литвинова, М.Д. Євтушенка. К.: Вища школа, 2005, 511с.
3. Сільськогосподарська ентомологія: назви основних шкідників сільськогосподарських культур і лісових насаджень / М.Д.Євтушенко, Г.В. Байдик, І.В. Забродіна, І.П. Леженіна, Л.Я. Сіроус, С.В. Станкевич, Л.В. Герман. – Вид. 4-е, перероб. і доп. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. –152 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.